

ELL
CIRCO
D'ELL
FUEGO

JAARVERSLAG 2023

Een haven voor circus in Antwerpen

MET STEUN VAN:

Vlaanderen
verbeelding werkt

District
Antwerpen

**nationale
loterij**
MEER DAN SPELEN

INHOUD

Voorwoord	6
SD 1 Ontdek circus, wie je ook bent	8
OD 1.1 Ervaar circus: zien én doen	9
Iedereen acrobaat + La Familia D'ell Fuego in Menen	9
Fantastic Flying Fuegos nemen de vlucht vooruit	10
Luchtacrodoorp in Dendermonde	10
Urban Gym voor Sporting A	11
OD 1.2 Een laagdrempelig en ijzersterk educatief basisaanbod	11
Bereik van het basisaanbod	11
Breedte van het basisaanbod	11
Kwaliteit van het basisaanbod	12
Verder bouwen aan een veilig huis	12
Verbeteren infrastructuur: nieuwe locaties	13
Verbeteren van de communicatie	14
OD 1.3 Circus in een grootstedelijke context	16
Outreach	16
Buurtmomenten	16
Inclusie van deelnemers met een VT-statuu	17
Sectorale intervisiegroep grootstedelijke context	18
SD 2 Ontwikkel circus	19
OD 2.1 Circus als ontwikkelingsproces voor jongeren	20
Acro-bad	20
Nieuwe instroom in de Circusstroom	20
Springplank	21
Doorstroom van ECDF-jongeren naar verdergezette opleidingen	22
Geëngageerde jongeren geven de circusmicrobe door	22
OD 2.2 Circus als verbindend platform	23
MAD Festival als jaarlijkse boost voor onze vrijwilligerswerking	23
Eindshow in De Roma	23
The Sequel	24
OD 2.3 Circus als tool voor competentieontwikkeling	25
TaRMaK (Camp Hope)	25
SD 3 Onderneem: circus leven	28
OD 3.1 Een thuis voor circusdocenten	29

Op weg naar duurzame tewerkstelling voor circusdocenten	29
Inzetten op begeleiding van (jonge) docenten	30
OD 3.2 Een open haven voor jonge artiesten	30
Ruimte	30
Binded Bodies	31
Start-up Labo	32
MAD Generation Stage	33
OD 3.3 Een pionier voor circus in Vlaanderen	34
Techniekvernieuwing	34
MAD Convention	35
Juggling Jam	36
Opleidingen rond veiligheid voor circusprofessionals	36
Masterclass: Summer Course Clowning	37
Op het menu in 2024	38

VOORWOORD

VOORWOORD

Voor Ell Circo D'ell Fuego kan 2023 worden samengevat als het jaar van de groei. Letterlijk, want we bereikten nooit eerder zoveel leerlingen op instapniveau. Maar ook figuurlijk, als een quasi natuurlijke reflex, binnen een werking die zichzelf steeds opnieuw uitdaagt om voor nóg beter te gaan.

Die groeibeweging laat zich voelen doorheen de verschillende acties waarover we in dit jaarverslag rapporteren. Van de populariteit van het lesaanbod tot de doeltreffendheid van onze communicatie. Van het succes van de eerste (échte) MAD Convention en het START-UP LABO voor pas afgestudeerde artiesten tot de belangrijke stappen die we namen op vlak van outreach en inclusie. Maar ze brengt ook nieuwe vragen en uitdagingen met zich mee. Rond nieuwe locaties voor trainingen, specifieke technieken en artistieke experimenten. Rond kwaliteitsbewaking en het garanderen van persoonlijk contact. Zodat iedereen zich binnen onze werking welkom en thuis voelt.

Dat alles tegen de achtergrond van enkele interne verschuivingen, waarbij we afscheid namen van twee gewaardeerde collega's en verschillende medewerkers nieuwe verantwoordelijkheden op zich namen. Binnen het ECDF-team zorgden deze combinatie van groei en interne veranderingen zichtbaar voor een nieuwe wind. We hielden de prioriteiten en de modus operandi grondig tegen het licht en onderzochten hoe we de transitie die 2023 bracht konden omarmen als accelerator voor de ambities die we met het oog op de toekomst koesteren.

Een toekomst waarin we verder bouwen aan onze unieke positie als voedingsbodem voor circustalent in al zijn verschijningsvormen. Door in te zetten op een combinatie van opleiding, ontmoeting en artistiek onderzoek. Zodat iedereen die in onze circushaven aanmeert - of het nu om jonge acrobaten, senioren, trainers, (buurt)jongeren, artiesten, publiek of vrijwilligers gaat - altijd het beste uit zichzelf kan halen.

U leest het goed. Vooruitkijken, dat doen we graag. Maar terugblikken uiteraard ook. Met dit jaarverslag maken we de bilan op van 2023. Met een waaier aan projecten en realisaties die we het voorbije jaar uitrolden. Eindigen doen we met een beknopt overzicht van de belangrijkste acties en werkpunten voor 2024.

Zo hopen we u een inkijk te bieden in de dagelijkse realiteit van een organisatie die draait op snelheid, passie en de ambitie om zoveel mogelijk mensen diepgaand te raken met circus.

KIANA VERSCHRAEGEN

Voorzitter - Ell Circo D'ell Fuego

**SD 1
ONTDEK
CIRCUS,
WIE JE OOK
BENT**

OD 1.1 ERVAAR CIRCUS: ZIEN ÉN DOEN

Iedereen acrobaat + La Familia D'ell Fuego in Menen

In juni 2023 streken we neer in de West-Vlaamse stad Menen met een programma gericht op circusbeleving. Op vraag van **CC De Steiger** bouwden we een ervaringsdorp waar iedereen uit Menen en omstreken een week lang circus kon ontdekken. Tijdens de weekdays leidden we zo'n 280 schoolkinderen op tot acrobaat. Dat deden we in samenwerking met de collega's van **Circusatelier Woesh**. Scholen konden zich aanmelden voor een stoomcursus in verschillende circustechnieken én een luchtdoop aan de vliegende trapeze. Op woensdagnamiddag stelden we onze workshops en vlieginitiaties open voor geïnteresseerde omwonenden en kinderen uit het nabijgelegen opvangcentrum voor asielzoekers.

Sfeerbeeld La Familia D'ell Fuego in Menen, juni 2023, Kasper Berlamont

Op vrijdag- en zaterdagavond programmeerden we een **dynamische cabaretvoorstelling** met onverwachte acts van jonge makers, klaar voor een professionele circuscarrière. We brachten een selectie van enkele kortere acts, gevolgd door een meer uitgebreide show. Voor het zover was, mochten de kinderen die doorheen de week workshops kwamen volgen hun nieuw aangeleerde kunsten tonen aan het publiek. De vliegende acrobaten van de **Fantastic Flying Fuegos** sloten elke voorstellingsavond af met een vliegspektakel bij avondlicht.

Line-up La Familia D'ell Fuego in Menen

Le Départ	Hanne Pandelaers	Duits wiel
Cold Feet	Manon Verplancke	Fysiek theater
A Friend is More Than One Bad Day	Company Soft & Salty*	Straps
La Controra	Cie Arabord	Corde lisse + bascule
MC	Laure Osselin	

* nu Company Alud

Fantastic Flying Fuegos nemen vlucht vooruit

Sfeerbeeld Fantastic Flying Fuegos, juni 2023, Kasper Berlamont

Vanaf mei 2023 maakten de Fantastic Flying Fuegos zich opnieuw klaar voor een zomer in vogelvlucht. De aftrap gaven ze bij onze noorderburen tijdens **Circusstad Rotterdam**.

Met dit concept willen we een zo breed mogelijk publiek laten proeven van de spectaculaire en opvallend toegankelijke techniek van de vliegende trapeze. Dat doen we door een combinatie van compacte vliegspektakels uitgewerkt door de acrobaten uit onze VT-community en initiaties voor kinderen, jongeren en volwassenen.

In de zomer van 2023 waren we aanwezig op **9 events** waardoor er zo'n **2.900 mensen** zich aan een luchtdoop konden wagen.

Tourschema Fantastic Flying Fuegos 2023

3 tot 5 mei Circusstad Rotterdam (NL)

11 juni Het Oude Badhuis, Antwerpen

12 tot 17 juni Iedereen acrobaat, Menen

12 augustus Cirque@taque, Ekeren

20 augustus Strapätzen, Ternat

2 september Straatgenoten, Antwerpen

3 september Katoennatie, Antwerpen

10 september Armen Tekort, Antwerpen

17 september Plein De Cirque, Turnhout

Luchtacrodorp in Dendermonde

Tijdens **Primeur XL** stelde Cultuurhuis Belgica uit Dendermonde zijn volledige site, inclusief tuin, Kerkstraat en Grote Markt open voor muziek, dans, theater en circus. Met de hulp van **circusatelier Sarakasi** bouwden we er een **Aerial village** uit waar voorbijgangers naar hartenlust konden experimenteren met verschillende luchtacrotechnieken, zoals trapeze en doek.

In navolging van dit event zijn we gestart met de ontwikkeling van enkele nieuwe formules om dit concept in de zomer van 2024 naar een breed publiek te brengen. Zowel op grote als op kleine schaal, al dan niet in combinatie met (aerial) acts van de begeleidende docenten.

Urban Gym voor Sporting A

In 2023 stond Antwerpen volledig in het teken van het **Wereldkampioenschap Gymnastiek**. In de aanloop naar dit WK werkten we op vraag van Sporting A een **initiatieaanbod urban gym** uit waarmee we langs verschillende Antwerpse wijken trokken om er kinderen en jongeren kennis te laten maken met aan circus gerelateerde technieken zoals **freerunning**, **airtrack** en **acrobatische gymnastiek**. We voorzagen een aanbod voor scholen en buurtbewoners.

- ✦ Het scholenaanbod was net voor de zomervakantie goed voor 18 initiatiedagen of zo'n 111 uur aan workshop op 8 locaties. Met dit aanbod konden we **36 Antwerpse scholen** en in het totaal **2.220 Antwerpse leerlingen** bereiken.
- ✦ Buiten de schooluren organiseerden we ook initiaties voor kinderen en jongeren uit de betreffende buurten. Goed voor 16 initiatiedagen of 36 uur aan workshops en zo'n **720 deelnemers**.

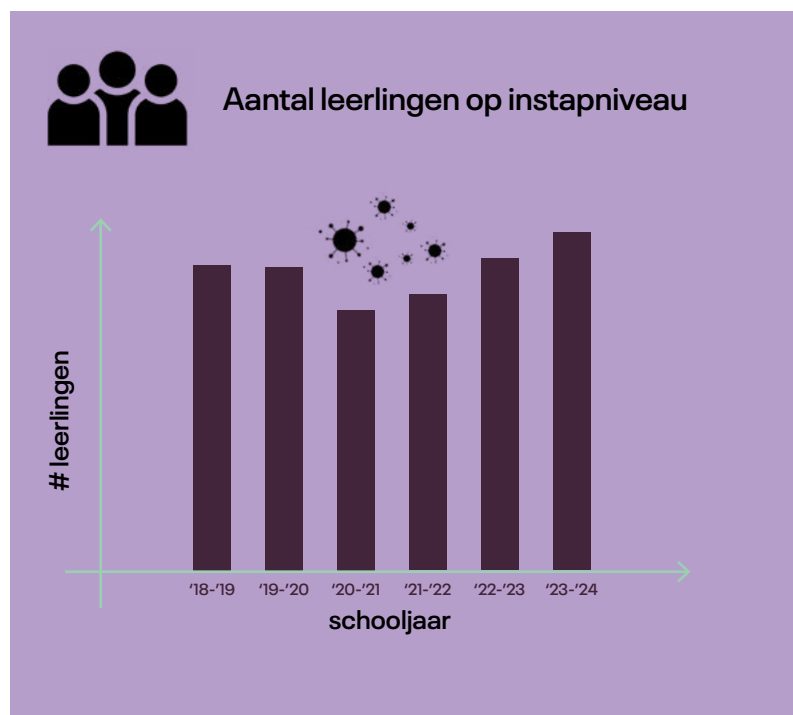
OD 1.2 EEN LAAGDREMPELIG EN IJZERSTERK EDUCATIEF BASISAANBOD

Bereik van het basisaanbod

Op instapniveau konden we **978 unieke inschrijvingen** noteren in 2023. Vakantiestages en open buurtmomenten worden in dit aantal niet meegerekend. Binnen ons basisaanbod zien we dus een **groei van 9%** in vergelijking met 2022. Het betreft vooral een toename van het aantal leerlingen **jonger dan 12 jaar** dat in 2023 goed is voor maar liefst **72%** van het aantal leerlingen op instapniveau. Als we kijken naar de geografische herkomst van onze leerlingen, tellen we **65 postcodes**, verspreid over **8 provincies** in België en Nederland.

Breedte van het basisaanbod

In 2023 verzorgden we een basisaanbod van **42 jaarreeksen op instapniveau**, waarbij leerlingen geen specifieke voorkennis nodig hebben om mee te kunnen doen. Die vullen we aan met extra reeksen en formules gericht op specifieke doelgroepen. We hebben het dan o.a. over ons **buurtgericht aanbod** (zie p. 16). Maar ook over de lessenreeks **Fit en Geluk**, gericht op senioren, die we in samenwerking met Stad Antwerpen konden verderzetten. Ook de jaarreeks van **TaRMaK**, voor kinderen met een uitdagende thuissituatie (zie p. 25), kreeg een vervolg met ondersteuning van Stad Antwerpen. Tot slot experimenteerden we met een **Modulereeks Vliegende Trapeze** op

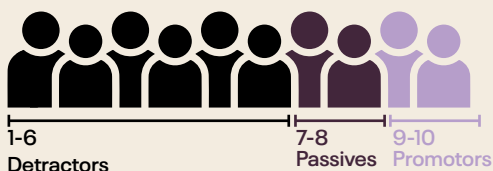

maandagnamiddag. Het ging om 13 lessen voor volwassenen die zich overdag kunnen vrijmaken. Die organiseren we om de capaciteit van deze zeer populaire specialisatieles te verhogen, zonder in te moeten boeten aan kwaliteit. Een mooie testcase die we begin 2024 met succes konden herhalen.

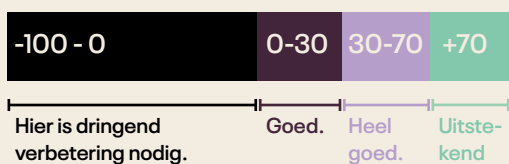
Kwaliteit van het basisaanbod

Tijdens onze jaarlijkse **ouder-leerlingenenquête** bevragen we onze leden over de kwaliteit van het lesaanbod, de communicatie, het psychosociaal welbevinden en de algemene werking. Aan het einde van deze online vragenlijst geven de respondenten een score van 1 tot 10 op de vraag: "Hoe waarschijnlijk is het dat je ECDF zou aanraden bij vrienden?". Op basis van hun antwoord kunnen we hen indelen in 'promoters' (mensen die de organisatie vermoedelijk actief promoten), 'passives' (of neutrale deelnemers) en 'detractors' (mensen die de organisatie in die mate negatief ervaren, dat ze deelname aan activiteiten van ECDF vermoedelijk afraden). Daaruit kunnen we de 'Net Promotor Score' (NPS) distilleren waarmee we de algemene klanttevredenheid kunnen kwantificeren. In 2023 behaalden we een **NPS van 76**. Ondanks het feit dat dit nog steeds een uitstekende score is, zien we dus een lichte daling in vergelijking met de voorbije twee jaren. Dit zou een rechtsreeks gevolg kunnen zijn van de grote groeibeweging die we de voorbije twee jaar gemaakt hebben. Het is alleszins een belangrijk aandachtspunt om blijvend op in te zetten.

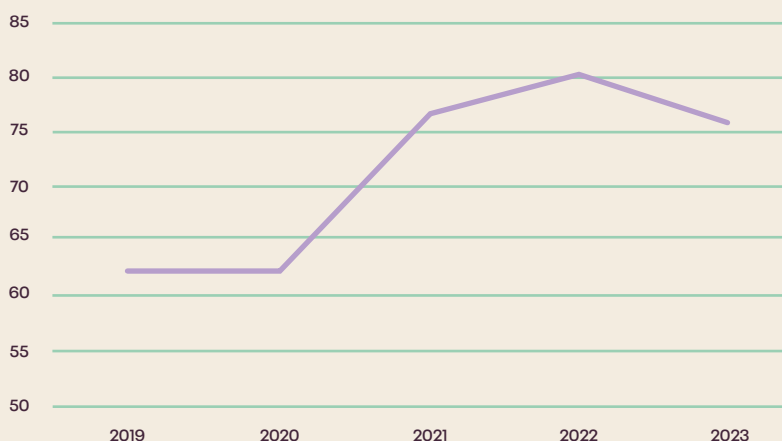
NPS = PROMOTORS-DETRACTORS

WAT ZEGT DE NPS?

EVOLUTIE NPS - ELL CIRCO D'ELL FUEGO

Verder bouwen aan een veilig huis

In 2023 werkte ECDF vanuit het Safe Team (IDPBW) verder aan de uitrol van het **Globaal Preventieplan 22-26**. Los van terugkerende taken gelinkt aan eerder uitgerolde acties, zoals o.a. jaarlijkse materiaalkeuringen en de periodieke analyses van ongevallen en near misses (kleine ongevallen waarvoor geen verzekeringsdossier moest worden opgestart), vestigen we graag de

aandacht op enkele belangrijke verwezenlijkingen in 2023.

- ✦ De ontwikkeling van **risicoanalyses** van taken die trainers uitvoeren (en andere risico's) bij het doceren van de technieken **bascule** en **luchtacrobatie**. Deze analyses – die worden uitgevoerd in volgorde van risicograad – zetten we in om preventiemaatregelen te nemen en bijscholingen/opleidingen voor (nieuwe) trainers te organiseren.
- ✦ De uitwerking van een **techniekgebonden competentiematrix**. Deze brengt de pedagogische vaardigheden in kaart die een trainer nodig heeft om een bepaalde discipline veilig te kunnen geven. Doel is om een helder zicht te krijgen op welke lesgever in welke disciplines veilig kan lesgeven en voor welke disciplines er bijscholing nodig is. Dat doen we vooral omdat we binnen onze werking verschillende disciplines aanbieden die niet aan bod komen in de standaard opleidingen voor circusdocenten.
- ✦ Het aanvullen van EHBCO-koffers met van steekkaarten die **snelle hulpacties** kort en krachtig toelichten.
- ✦ De optimalisering van onze **onthaalbrochure voor trainers** waarin alle belangrijke info rond onze circushaven gebundeld is.
- ✦ De organisatie van een **bijscholing rond EHBCO**, gebaseerd op de cases die uit de periodieke analyse voor ongevallen en near misses naar boven kwamen.

Verbeteren infrastructuur: nieuwe locaties

ECDF is actief op verschillende locaties in en rond Antwerpen met trainingszalen in Antwerpen-Noord, Antwerpen-Centrum, Borgerhout en Schilde. In 2023 kwam daar kleuter- en basisschool **De Kleurenboom** in Ekeren bij. Daar werkten we een naschoolse lessenreeks uit voor jonge acrobaten vanaf 4 jaar.

In Borgerhout zagen we ons genoodzaakt om onze samenwerking met 't Werkhuis – waar we onze kleuterlessen op zaterdag organiseerden – te beëindigen. Net voor de zomer van 2023 kregen we te horen dat een deel van het gebouw werd afgekeurd en daardoor tijdelijk de deuren moest sluiten. Het ging niet om de theaterzaal, waar onze lessen doorgaans plaatsvonden. Die bleef bruikbaar. Het podium in de zaal mocht echter niet langer gebruikt worden, wegens onveilig. Omdat we veiligheid hoog in het vaandel dragen, zijn we meteen op zoek gegaan naar een geschikt alternatief. Dat vonden we in de kleine turnzaal van Maris Stella, waar we reeds verschillende lessenreeksen organiseren.

Maar ook met het oog op de verbouwwerkzaamheden voorzien in onze trainingzaal in Antwerpen-Centrum, moesten we (opnieuw) op zoek naar een nieuwe trainingsruimte in de stad. Belangrijke aandachtspunten daarbij waren:

- ✦ Een **kwantitatieve infrastructuur** (mèt aanwezigheid van gekeurde ophangpunten voor doek en trapeze en een goede akoestiek).
- ✦ Voldoende **ruime beschikbaarheid** van de zaal, zodat we minstens hetzelfde aantal en bij voorkeur extra lessen kunnen inplannen op momenten waarop de zaal vrij is.
- ✦ Voldoende **opslagruimte** voor circusmateriaal.

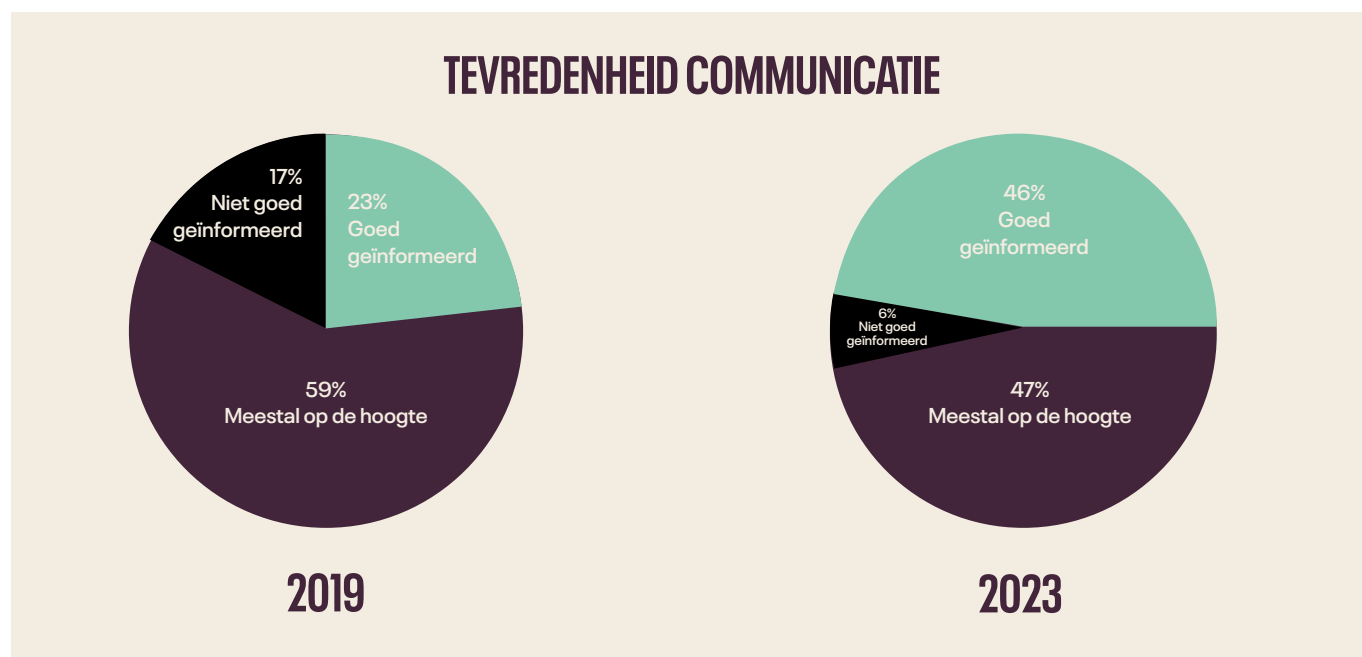
Met die aandachtspunten in het achterhoofd ging onze pedagogische coördinatie in het najaar van 2023 op zoek naar een nieuwe plek. Die vonden we in de turnzaal van **Skellig Michael** in de Lamoriniestraat, op de grens tussen Antwerpen-Centrum (2018) en Berchem (2600). De verhuisoperatie plannen we in tijdens de zomer van 2024.

Het voorbije jaar stootten we geregeld op de grenzen van onze huidige trainingszalen. Zowel qua **capaciteit** als op vlak van **infrastructurele en creatieve mogelijkheden**. Dat heeft enerzijds te maken met de aanhoudende groei van ons ledenbestand en anderzijds met de vele ambities die we als dynamische organisatie koesteren. In de nabije toekomst willen we nog meer kunnen inzetten op **gastvrijheid** en **verbinding**, **nieuwe lesformules** op **alternatieve lesmomenten**, **creatie** en **presentatie**. Daarom hebben we een traject opgestart om (een) locatie(s) te vinden die aan bovenstaande noden en verwachtingen voldoet/voldoen. Meteen een belangrijke reden waarom we de bouw van een **grote vliegende trapeze installatie** (grand volant), initieel voorzien als infrastructuurinvestering in onze trainingzaal in SPRK, tijdelijk hebben opgeschort. We denken er immers over om deze te combineren met een **uitgebreide aerial zone** op een nieuwe locatie en werken hier momenteel een visie rond uit.

Verbeteren communicatie

Sinds de start van deze beleidsperiode hebben we veel tijd en energie geïnvesteerd in de uitrol van een communicatiestrategie. In de voorbije jaarverslagen maakten we reeds melding van de verschillende stappen die we hierrond gezet hebben, met als orgelpunt de lancering van onze nieuwe huisstijl en website eind 2022. Nu deze meer dan een jaar in voege zijn, lijkt het een goed

moment om de resultaten van onze inspanningen tegen het licht te houden. In 2019 gaf 23% van de respondenten van onze jaarlijkse ouder- en leerlingenbevraging aan goed geïnformeerd te zijn over de activiteiten van ECDF. 59% had het gevoel meestal wel op de hoogte te zijn en 17% helemaal niet. Als we deze percentages vergelijken met de cijfers uit onze ouder- leerlingenbevraging van 2023, zien we een duidelijke evolutie: daar geeft **46% aan zeer goed op de hoogte te zijn** en **47% meestal goed op de hoogte te zijn**. Het aantal respondenten dat zich **niet goed geïnformeerd** voelt, is gedaald tot **6%**.

Wat de website betreft, zijn we pas gestart met data meten via Google Analytics in november 2020. Om die reden zijn we genoodzaakt om het jaar **2021** als nulpuntmeting te hanteren. We noteerden in die periode zo'n **15.000 unieke bezoekers** aan ecdf.be, goed voor **26.350 sessies** en **63.885 paginaviews**. Bezoekers bezochten gemiddeld **2,42 pagina's**. Een bezoekerssessie duurde gemiddeld **01:49 minuten**. Als we daar de cijfers van **2023** naast leggen, tellen we **25.000 gebruikers**, goed voor **41.570 sessies**, **125.850 pageviews** en **3,03 pagina's** per sessie die gemiddeld **03:25** duurde. De impact van deze cijfers laat zich ook voelen in het groeiende aantal inschrijvingen voor onze lessen en stages.

De nieuwe website geeft enkele opties om aan **storytelling** te doen rond de verschillende aspecten van onze werking. Daar hebben we – zeker wat betreft onze doorstroomtrajecten – handig gebruik van gemaakt. Met een filmpje en gerichte communicatie aan leerlingen met potentieel brachten we de verschillende stappen om door te groeien binnen onze werking in beeld.

[De doorstroomtrajecten van El Circo D'ell Fuego](#) - Jasper Léonard

Omwille van interne verschuivingen werd het takenpakket van onze communicatieverantwoordelijke in het najaar van 2023 uitgebreid met taken rond beleidsvorming en -rapportage enerzijds en rechtstreekse ledencommunicatie en -administratie anderzijds. Dit biedt heel wat mogelijkheden om **verder in te zetten op proactieve communicatie** en de **uitbouw van customer journeys** voor verschillende doelgroepen. In het aankomende jaar willen we onderzoeken welke rol een **CRM** in de optimalisatie van dit proces zou kunnen spelen.

OD 1.3 CIRCUS IN EEN GROOTSTEDELIJKE CONTEXT

Outreach

Vanuit de grootstedelijke context waarin we opereren zetten we geregeld in op manieren om drempels richting onze werking te verlagen. Door kinderen en jongeren uit te nodigen in onze trainingszaal. Maar ook door de stad in te trekken richting plekken waar die jongeren te vinden zijn. Net als vorige jaar lichten we enkele outreach-acties uit 2023 uit.

- ✦ Doorheen het jaar (inclusief traject Urban Gym in samenwerking met Sporting A) organiseerden we **248 uur aan initiaties** met een bereik van zo'n **3.600** deelnemers.
- ✦ Via ons aanbod voor scholen kwamen **35 klassen**, goed voor zo'n **800** deelnemers op bezoek in onze werking.
- ✦ Net als vorig jaar organiseerden we wekelijkse circuslessen in **stedelijke basisschool 'De Evenaar'** in de Antwerpse Seefhoek en voorzagen we een **afterschool aanbod** voor 3 scholen in de nabije omgeving van onze hoofdlocatie.
- ✦ We voorzagen **een opleiding voor studenten Lichamelijke Opvoeding** van AP en KDG om circustechnieken aan te leren op de basisschool en in het secundair onderwijs.

Buurtmomenten

Ook in 2023 zetten we verder in op de organisatie van **wekelijkse open buurtmomenten** in de wijk **Luchtbal** (in samenwerking met Lokaal Cultuurbeleid District Antwerpen) en in de wijk **Antwerpen-Dam** (in samenwerking met Sporting A). Kinderen tot 12 jaar kunnen terecht in ons **buurtmoment op donderdag** waar we elke week **een 25-tal kinderen** mogen verwelkomen. Het voorbije jaar merkten we dat dit moment vaak zo populair is dat het de kwaliteit die we willen leveren soms in de weg staat. Naar de toekomst toe onderzoeken we nieuwe manieren om hiermee aan de slag te gaan, waarbij we het concept van 'vrije inloop' kunnen losweken van meer gerichte lespraktijken voor buurtkinderen die nét dat beetje meer uit hun wekelijkse circusmoment willen halen.

Wie ouder is dan 12 is welkom in onze **inclusieles Acro-circus 2060** waar we gemotiveerde buurtjongeren samenbrengen met leeftijdsgenoten die al wel even in onze werking meedraaien. We merken dat deze aanpak loont om een duurzaam contact op te bouwen met de jongeren in kwestie.

[Acro-circus 14+ x 2060 bij Ell Circo D'ell Fuego](#) - Jasper Léonard

In 2023 konden we 9 buurtjongeren (blijvend) warm maken voor deze formule, die overigens een zeer effectieve opstap biedt naar andere trajecten binnen onze werking. Zo waren er verschillende jongeren uit deze les die zich aanmeldden voor een basisopleiding om initiaties en stages te kunnen geven, maar ook voor artistieke projecten zoals The Sequel (zie p. 24).

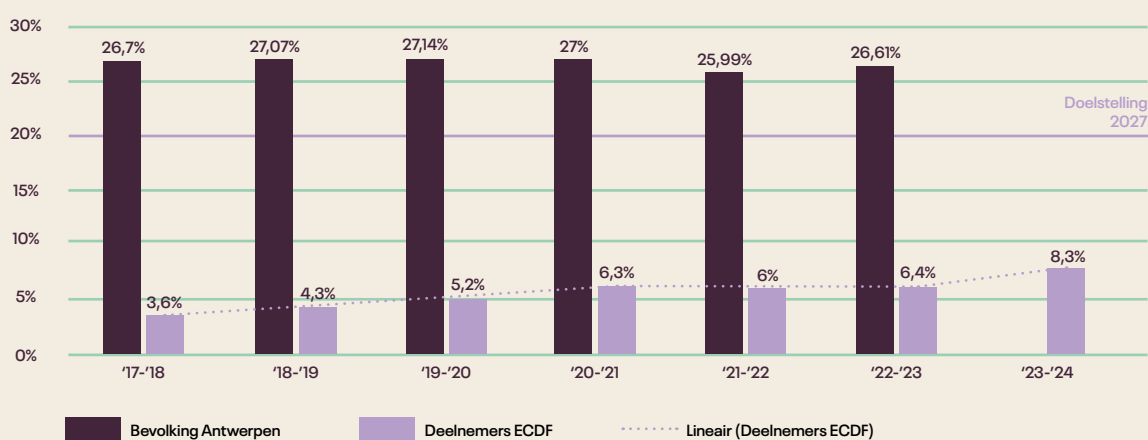
Voor wie iets ouder is, bieden we een inloophmoment in de vorm van onze **vrije trainingen op woensdagavond**. Deze worden begeleid door een ECDF-trainer, voor gezellige deskundigheid en deskundige gezelligheid. Meedoen kan gratis en zonder inschrijving.

Inclusie van deelnemers met een VT-statuut

Met uitzondering van de inclusieles Acro-circus 2060 richten quasi alle voorgaande acties zich op de instroom van kinderen en jongeren uit kansengroepen richting onze werking. Een eerste kennismaking zeg maar, waardoor ze op laagdrempelige wijze ontdekken wat circus voor hen kan betekenen. Meedoen is in de meeste gevallen vrijblijvend. Daarnaast zetten we actief in op de doorstroming van deelnemers met een VT-statuut richting ons structurele aanbod.

Het voorbije jaar zagen we **een stijging** van het aantal inschrijvingen met dit statuut van **6,4 % in 2022** naar **8,3% in 2023**. We geven daarbij mee dat we in 2023 noodgedwongen een prijsverhoging van onze lesgeelden doorvoerden om de stijgende loonkosten als gevolg van de inflatie onder controle te houden. Om te vermijden dat deze stijging eerdere inspanningen binnen deze actie teniet zou doen hebben we gelijktijdig **de korting** die we voorzien **voor deelnemers met een VT-statuut** opgetrokken van **15 naar 30%**. Deze werd ook helder gecommuniceerd op onze website en via gedrukte flyers die we richting buurtwerkers stuurden om te verspreiden onder (ouders van) kinderen en jongeren uit de buurt.

VERHOUDING VERHOOGDE TEGEMOETKOMING

Sectorale intervisiegroep grootstedelijke context

In 2023 lag de focus van dit informeel uitwisselingsplatform tussen medewerkers van **Circusplaneet** (Gent), **Circus Zonder Handen** (Brussel) en **ECDF** op de verdere uitrol van een **ontwikkelingstraject rond inclusie** binnen de circussector.

In maart 2023 gaven we de aftrap van het traject met **inspiratiedagen voor circusprofessionals** – gezelschappen, werkplaatsen, festivals, ateliers, ... Tijdens deze inspiratiedagen zorgden we voor inzicht in de structuren die drempels in stand houden. Ook dachten we na over concrete acties voor een meer inclusieve sector. In het najaar volgden er **twee werkweekends** in Brussel en in Antwerpen. Thema's die aan bod kwamen waren o.a. **vindplaatsgericht werken** en **lesgeven op de tippen van de tenen**. Daarmee wilden we circustrainers uit Vlaanderen de nodige tools aanreiken om comfortabel voor elke groep te staan. Want dat is een belangrijke vereiste om ervoor te zorgen dat het circus écht van iedereen kan worden.

In 2024 willen we verder bouwen aan dit traject door vanuit de drie ateliers aan een gezamenlijke **visietekst rond inclusie** te schrijven. Dat doen we in samenwerking met Katrien De Munck van de **EQUALITY Research Collective van de Hogeschool Gent**. Daarnaast onderzoeken we manieren om binnen dit traject artistieke ambities op inclusieve wijze te ondersteunen.

SD 2

**ONTWIKKEL:
CIRCUS ALS
MIDDEL**

OD 2.1 CIRCUS ALS ONTWIKKELINGSPROCES VOOR JONGEREN

Eerder gaven we al mee dat we in 2023 verschillende communicatieacties deden ter verbetering van de zichtbaarheid van onze ontwikkelingstrajecten. Zo zorgden we ervoor dat de jongeren die actief betrokken zijn binnen onze werking een helder zicht krijgen op de vele mogelijkheden die we hen te bieden hebben.

Acro-bad

Eindshow-act Acro-bad, Foto: Ysabel Jongeneelen

In 2023 zagen we ons genoodzaakt om de **specifieke technieklessen** rond lucht en vliegende trapeze voor Acro-badleden - die we een jaar eerder hadden ingevoerd - **terug te schreeven**. Niet alle leerlingen voelden zich op hun plaats in deze formule, waardoor sommigen leken af te haken. Wel behielden we de **differentiatie op vlak van leeftijd**. Bij wijze van testcase voor leerlingen geïnteresseerd in dit lestraject organiseerden we in de zomer van 2023 een **nieuwe Acro-booster**. Dat is een circusstage gericht op kinderen en jongeren mét voorkennis die hun techniek gedurende een intensieve circusbootcamp nét dat beetje extra willen bijschaven.

Ook maakten we de keuze om leerlingen uit onze andere doorstroomtrajecten niet langer vrije toegang te geven tot onze lessen Acro-bad. Dat zorgt voor meer ruimte en zuurstof in de les, die we daardoor makkelijker kunnen afstemmen op het typische Acro-badprofiel. Tegelijkertijd planden we een extra acro-les in voor onze andere doorstromers. Daardoor kunnen we vandaag beter garanderen dat al onze leerlingen **op hun niveau trainen**.

Nieuwe instroom in de Circusstroom

In 2023 voorzagen we **een nieuwe instroom** in onze Circusstroom. Met dit traject richtten we ons op jongeren die met meer engagement willen trainen. Omdat ze acrobatisch willen groeien, hun creativiteit willen ontwikkelen en op het podium willen leren staan. Binnen dit traject (dat 3 tot 7 jaar kan duren) nemen ze de tijd nemen om uit te zoeken of een professionele circus-carrière iets voor hen is. Instappen kan vanaf 12 jaar. De leerlingen volgen het traject tot ze afstuderen aan het middelbaar. Op dit moment lopen er **2 trajecten**:

- ✦ Circusstroom **Knal**: 8 leerlingen tussen 15 en 17 jaar
- ✦ Circusstroom **lta, possumus**: 8 leerlingen tussen 13 en 15 jaar

Circusstromers in actie, Foto: Ysabel Jongeneelen

Springplank

Met onze Springplank bouwen we een traject uit op maat van **leerlingen (18+) met professionele ambities**. Hier dagen we hen écht uit om de volgende stap in hun circusontwikkeling te zetten. Daar komen al eens wat existentiële vragen bij kijken. De begeleiders ondersteunen de leerlingen terwijl ze zich klaarmaken voor audities of studies aan een hogeschool voor circuskunsten, zowel fysiek als mentaal. Of ze denken mee na over andere pistes die de leerlingen kunnen bewandelen binnen hun circuscarrière. In de loop van dit traject maakt elke Springplanker een act in een specifieke discipline, die kan dienen als auditie-act of als act om meteen mee te beginnen spelen. Sommige aspirant-artiesten staan wat dat betreft erg ver. Voor hen voorzien we **extra ondersteuning** in de vorm van een opnamesessie met een videomaker om de kern van hun act in een trailer te vatten. Ook hier leren ze heel specifieke skills: hoe maak ik een briefing op, hoe breng ik mijn artistieke visie over, wat werkt op camera? En wat helemaal niet?

Shots uit de Springplanktrailers, Foto: Jasper Léonard

Het mag gezegd dat de populariteit van dit traject blijft toenemen. In september 2023 konden we **19 inschrijvingen noteren** (5 meer dan in 2022). Daarmee bereikt onze Springplank stilaan zijn maximale capaciteit. Een succes dat ook een keerzijde heeft. Zeker gezien het intensieve karakter van het traject. Door het grote aantal deelnemers wordt er veel zelfstandigheid verwacht. Dat is geen probleem voor Springplankers die al wat verder staan in hun traject. Maar we merken dat we deelnemers die zich willen voorbereiden op audities toch graag iets gericht zouden willen begeleiden. Daarom bekijken we verschillende pistes om deze uitdaging naar het volgende werkjaar toe te ondervangen.

[Trailer Lé Depart](#) - Jasper Léonard
[Trailer Prinses Shavvi](#) - Jasper Léonard
[Trailer De loodgieterij](#) - Jasper Léonard

Doorstroom van ECDF-jongeren naar verdergezette opleidingen

Net als vorig jaar zien we opnieuw een mooie doorstroom richting professionele artistieke opleidingen. Daarmee bestendigen we onze reputatie als toeleverancier van een nieuwe generatie circusartiesten in Vlaanderen.

Doorstroom van ECDF-jongeren naar verdergezette opleidingen

Toon De Coninck	CNAC, Châlons (FR)	1ste jaar
Lobke Janssens	Fontys, Tilburg (NL)	1ste jaar
Brent Van Haerenborgh	Uniarts, Stockholm (ZW)	1ste jaar
Jorian Lemineur	Uniarts, Stockholm (ZW)	1ste jaar
Pepijn Vermeulen	KASK Performing Arts, Gent	1ste jaar

Geëngageerde jongeren geven de circusmicrobe door

Haroon, Mohamad en Ziya doorliepen een opleidingstraject

Met den BOEC ontwikkelden we een **opleidingstraject voor jongeren vanaf 16 jaar** die hun passie voor circus willen doorgeven aan een nieuwe generatie acrobaten.

Ze doorlopen een leertraject dat hen grondig voorbereidt op werken met kinderen in een circuscontext. En ze krijgen de kans om hun kennis om te zetten in de praktijk door als hulptrainer mee te draaien in onze circuslessen, onze stages en onze initiaties.

In het najaar van 2023 registreerden **10 jongeren** zich voor dit opleidingstraject.

OD 2.2 CIRCUS ALS VERBINDEND PLATFORM

MAD Festival als jaarlijkse boost voor onze vrijwilligerswerking

Vrijwilligers tijdens MAD Festival, Foto: Jostijn Ligthoet Fotografie

Met de eerste échte editie van MAD Festival (zie p. 35) kregen onze vrijwilligers eindelijk nog eens de kans om zich stevig in het zweet te werken. Dat kon uiteraard niet zonder de nodige omkadering. En dus zetten we in de aanloop naar het festival actief in op de **recrutering** van nieuwe vrijwilligers, het **enthousiasmeren en informeren** van de bestaande ploeg en het aangaan van een **partnership met Refu-interim**, dat op zoek gaat naar vrijwilligerswerk voor nieuwkomers in ons land. Zo brachten we een mooie groep van **75 mensen** met uiteenlopende achtergronden samen, die minstens één ding met elkaar gemeen hadden: de gedeelde goesting om samen hun schouders te zetten onder een circusproject van formaat. Daarnaast organiseerden we verschillende momenten waarop deze vrijwilligers elkaar op ongedwongen wijze en zonder verdere verplichtingen konden ontmoeten.

Eindshow in de Roma

Met de jaarlijkse **Eindshow** bieden we onze leden een **unieke podiumervaring**. Tegelijkertijd zorgen we voor een moment van **verbinding**. Een enthousiast publiek van (groot)ouders en andere 'family'-leden komt er in de eerste plaats om de vers geleerde kunsten van hun favoriete acrobaat

te bewonderen en krijgt er meteen een staalkaart te zien van alle disciplines en niveaus actief in onze werking. In 2023 waren we opnieuw te gast in **De Roma in Bergerhout**. Een unieke locatie die alleen maar bijdroeg aan het overweldigende gevoel van fierheid dat zowel de artiesten als hun fans tijdens de Eindshow ervaren. Verspreid over **2 dagen** organiseerden we **7 shows**, goed voor **meer dan 2.200** toeschouwers.

Eindshow in De Roma, Foto: Ysabel Jongeneelen

The Sequel

Na een succesvolle eerste samenwerking (Project C, 2021) zetten **Circus Zonder Handen**, **Circusplaneet** en **ECDF** opnieuw een gezamenlijk jongerentraject op poten. Met **The Sequel** (werktitel) werken we aan een inspirerend, artistiek avontuur dat vertrekt vanuit **participatie** en **co-creatie**. Daarmee willen we gemotiveerde jonge makers uit Antwerpen, Brussel en Gent met elkaar laten connecteren en de kans geven om samen een artistiek traject te lopen.

In 2023 bereidden we het project inhoudelijk voor in het kader van de aanvraag van een projectsubsidie voor bovenlokale cultuurprojecten. Die subsidie werd in het najaar goedgekeurd waarna we een open call uitstuurden naar jongeren binnen onze werking. Acht jonge kandidaten meldden zich aan, waaronder ook leerlingen die via ons inclusiemoment voor jongeren voor het eerst in contact kwamen met onze werking. Samen met evenveel jongeren uit Brussel en Gent zullen zij in 2024 een traject lopen dat moet uitmonden in een presentatiemoment voor publiek.

De jongeren worden doorheen het traject begeleid door coaches verbonden aan de respectievelijke ateliers, maar ook door **Globelink**, een organisatie gespecialiseerd in participatieve trajecten

om jongeren te inspireren, te motiveren en tot actie aan te zetten. Ook **artistiek coach Filip Vandemeulebroecke** zal de nodige ondersteuning bieden bij de uitwerking van het eindresultaat.

Geplande speeldata The Sequel

12 of 13 oktober 2024	Bronks (TBC)	Brussel
11 november 2024	De Singel	Antwerpen
17 november 2024	Circuskerk	Gent

OD 2.3 CIRCUS ALS TOOL VOOR COMPETENTIEONTWIKKELING

TaRMaK

In 2021 lanceerden we met **TaRMaK** (werknaam Camp Hope) een uniek project op maat van kinderen en jongeren die een achtergrond hebben waarin **intrafamiliaal geweld** (IFG) een belangrijke rol speelt of heeft gespeeld of die opgroeien in een uitdagende thuissituatie. Binnen dit project:

- ✦ Ontwikkelden we een **duurzame methodiek** die vertrekt vanuit de basisprincipes van **circus**, **ervaringsleren**, **traumasensitief werken** en de wetenschap rond 'Hope'.
- ✦ Bezorgden we tot en met 2023 zo'n **115 deelnemers** een onvergetelijke kampweek/lessenreeks en versterkten hen op vlak van uiteenlopende sociale competenties.
- ✦ Konden we **23 trainers uit 4 Vlaamse circusateliers** betrekken.
- ✦ Documenteerden we onze methodiek met het oog op de **wetenschappelijke toetsing** en de **spreiding** binnen de **circussektor**, de **socio-culturele sector** en het **brede culturele veld**.

Naast de organisatie van 4 TaRMaK-kampen en een jaarreeks lag de focus van onze projectmedewerkers in 2023 voornamelijk op de realisatie van die laatste doelstelling. We kozen daarbij voor de combinatie van een **korte documentaire**, een **inspiratiegids** en een **symposium** voor mensen actief in de socio-culturele sector, de welzijnssector en het brede culturele veld om de methodiek zowel breed als gericht te kunnen verspreiden.

TaRMaK. Een korte documentaire

In het voorjaar van 2023 woonde documentairemaker **Annabel Verbeke** enkele TaRMaK-kampen bij. Met respect voor hun privacy liet ze de kinderen aan het woord. Over zichzelf. Over bang zijn.

[TaRMaK. Een korte documentaire](#) - Annabel Verbeke

Of boos. Over circus. En over hoop. De korte documentaire *TaRMaK* brengt op poëtische wijze de directe impact van de TaRMaK-methodologie in beeld en vraagt tegelijkertijd aandacht voor de aangrijpende thematiek van intrafamiliaal geweld die de kinderen op ontroerende, onbevangen wijze onder woorden brengen. Vanaf het najaar van 2023 was de documentaire op verschillende plekken te zien.

Screenings TaRMaK. Een korte documentaire

29/08/2023	Stadsbreed overleg voor kwetsbare jongeren - Sporting A	Antwerpen
02/09/2023	Freedom Talks - Freedom Festival	Hull (UK)
15/09/2023	Startweek ECDF	Antwerpen
27/10 - 01/11/2023	Theater op de markt	Pelt
31/10/2023	Trefdag Sociaal Sportieve Praktijk - Sporting A	Antwerpen
04/11/2023	Inclusiedagen voor circusdocenten - Circuscentrum	Antwerpen
07/12/2023	TaRMaK. Een symposium in circusstijl	Antwerpen
18/12/2023	Inspiratiedag Codarts	Rotterdam

TaRMaK. Hoopvol vliegen

Met de hulp van redacteur **Tine Bergen**, bundelden we alle kennis van 3 jaar TaRMaK in de **praktijkgerichte inspiratiegids TaRMaK. Hoopvol vliegen** die we eind december 2023 publiceerden om te kunnen verspreiden binnen het de circus- en de socioculturele sector.

De publicatie volgt het intussen grondig geteste verloop van een TaRMaK-kamp en gidst de lezer langs de verschillende **dagen, activiteiten en methodes** die er tijdens zo'n kamp aan bod komen. Het is een praktische inspiratiegids die een blik gunt op de ervaringen van zowel deelnemers als begeleiders.

PDF
4.4 MB

TaRMaK. Hoopvol vliegen – 78 pagina's – D/2023/15.279/01

[Download de publicatie](#)

TaRMaK. Een symposium in circusstijl

Na drie intensieve ontwikkelingsjaren was het tijd om de TaRMaK-methode grondig binnenstebuiten te keren. Dat deden we op **donderdag 7 december 2023** tijdens **TaRMaK. Een symposium in circusstijl** voor een publiek bestaande uit mensen actief in de socio-culturele sector, de welzijnssector en het brede culturele veld. In de voormiddag voorzagen we uiteenlopende talks. In de namiddag pasten we de theorie toe in de praktijk met workshops rond de basisfundamenten van de methodiek.

[Lees ook: TaRMaK. Recap van een symposium in circusstijl](#)

Sfeerbeeld TaRMaK. Een symposium in circusstijl, foto: Philippe Smet

TaRMaK werd in de opstart- en onderzoeksfase ondersteund door uiteenlopende partners. Eind 2023 bevestigde het kabinet sociale zaken van de Stad Antwerpen dat het ECDF de komende jaren financieel zal ondersteunen **voor de realisatie van 1 lessenreeks en 2 kampen per jaar**. Daarmee kunnen we TaRMaK duurzaam integreren binnen onze werking.

SD 3

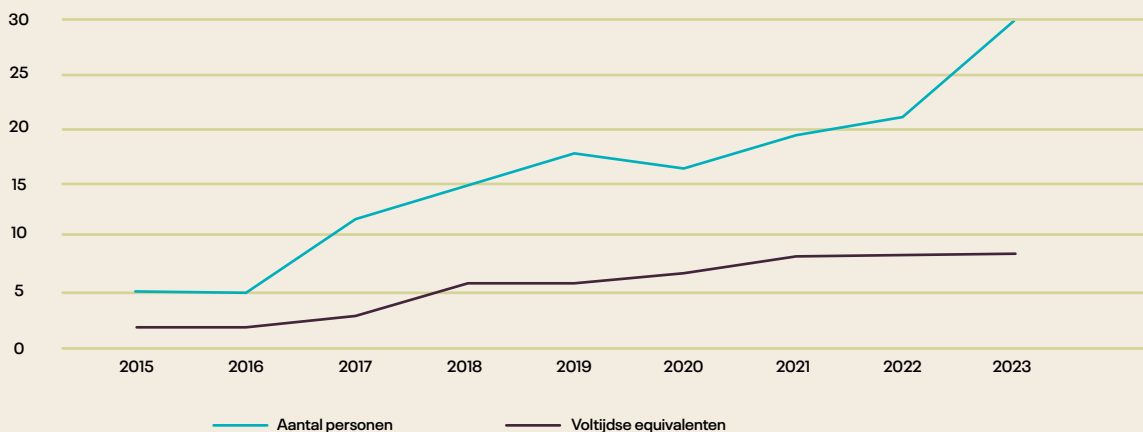
**ONDERNEEM:
‘CIRCUS LEVEN’**

OD 3.1 EEN THUIS VOOR CIRCUSDOCENTEN

Op weg naar een duurzame tewerkstelling voor circusdocenten

ECDF wil professionele circusdocenten en stabiele en werkbare job bieden, waarin duurzaamheid en blijvend leren centraal staan. Dat doen we door docenten onder bediendecontract in dienst te nemen en het aantal medewerkers in andere systemen (vrijwilligersvergoeding, interimarbeid...) zoveel mogelijk te reduceren. Zo kunnen we onze medewerkers o.a. meer sociale bescherming, werknemersrechten, pensioenopbouw en een arbeidsongevallenverzekering bieden. In 2023 kende dit engagement een forse stijging. We tellen maar liefst **30 medewerkers met een bediendecontract** en **8.4 voltijdse equivalenten**.

PERSONEELSEVOLUTIE ECDF (VAST DIENSTVERBAND)

Omwille van stijgende loonkosten als gevolg van het toenemende aantal medewerkers in dienstverband, automatische loonindexeringen en toenemende anciënniteit, zagen we ons genoodzaakt om bij de start van de inschrijvingen voor het schooljaar '23 - '24 **de lesgelden met 10% te verhogen**. Tegelijkertijd kozen we ervoor om het **reductietarief** dat we hanteren voor leerlingen die recht hebben op het statuut van verhoogde tegemoetkoming van **15% naar 30% te verhogen**. Deze doelgroep werd volledig vrijgesteld van de prijsverhoging om te vermijden dat de vele inspanningen die we leveren om deze doelgroep blijvend bij onze werking te betrekken een maat voor niets zouden zijn.

In het jaarverslag van 2022 maakten we melding van een eerste experiment met **multiwerkgeverschap voor circusdocenten**. Daarbij liepen we in de loop van 2023 toch tegen enkele hindernissen aan. We denken daarbij o.a. aan complicaties in verband met werken onder verschillende CAO's, verschillende procedures rond werktijdregistraties en kostenvergoedingen. Het vastlopen van deze eerste testcase betekent allerm minst dat we deze piste zullen verlaten.

Integendeel, door heel concreet geconfronteerd te worden met de struikelblokken waar een circustrainer - die een voltijdse tewerkstelling bij elkaar probeert te sprokkelen – tegenaan loopt, voelen we ons nog gemotiveerder om als verantwoordelijke werkgever op zoek gaan naar duurzame oplossingen.

Inzetten op begeleiding voor (jonge) docenten

Binnen onze werking zien we begeleiding, motivatie en ondersteuning van jonge - en bij uitbreiding alle - docenten als belangrijke voorwaarden om een warme circus- en thuishaven te creëren. Met **den BOEC** doorlopen jongeren vanaf 16 jaar een opleidingstraject dat hen voorbereidt op werken met kinderen in een circuscontext (zie p. 22). Tijdens de **startweek in september** voorzien we een uitgebreid programma aan **workshops en teambuildingsactiviteiten** die ervoor moeten zorgen dat ons uitgebreide trainersteam met de nodige goesting en inspiratie aan een nieuw werkjaar kan beginnen. Thema's die dit jaar aan bod kwamen waren:

- ✦ Hoe gebruik je je **stem** optimaal wanneer je voor een groep staat
- ✦ **EHBCO** case studies
- ✦ Trainingen rond **specifieke technische noden**
- ✦ **Traumasensitief** benaderen
- ✦ **Creativiteit** in je lesprogramma

Ook **pedagogische basisprincipes** en algemene **werkafspraken** werden toegelicht en gebundeld in een **vernieuwde onthaalbrochure** die alle trainers mee naar huis kregen. Die omvat overigens ook info rond procedures bij ongevallen, bijkomende opleidingsmogelijkheden en sjablonen voor lesvoorbereidingen en periodeplanningen.

OD 3.2 EEN OPEN HAVEN VOOR JONGE ARTIESTEN

Ruimte

De trainingsruimte van ECDF in Antwerpen Noord is **een aantrekkingspool voor acrobaten uit binnen- en buitenland**. Wanneer het kan, stellen we ze graag open voor deze doelgroep. Omdat een goed uitgeruste trainingszaal voor hen van essentieel belang is **om hun respectievelijke technieken te onderhouden**. En omwille van de **interessante kruisbestuivingen** die zo'n gezamenlijke trainingsruimte tot stand kan brengen. Niet alleen tussen de artiesten onderling. Ook met jongeren die ervan dromen om door te stromen of buurtkinderen die nog maar net de weg naar onze ruimte gevonden hebben en meteen te zien krijgen hoe een toekomst in circus er concreet kan uitzien. In 2023 accepteerden we **746 zaalreservaties**, goed voor een gemiddelde van **+/- 2 compagnies of artiesten/dag**. We noteren een lichte daling in vergelijking met 2022. Die is voornamelijk te wijten aan het feit dat we onze zaal het voorbije jaar meer hebben ingezet voor eigen dagactiviteiten (zoals sportdagen voor scholen en twee nieuwe dagreeksen.)

Los van deze vrije vorm van zaalgebruik faciliteerden we ook **audities en residenties** in het kader van professionele creaties en artistiek onderzoek. En we stelden onze zaal open voor een **fundraisingevent** voor de circusschool van Guineese compagnie Amoukanama.

Aangemeerd in onze circushaven

Doorlopend	Duo Nu	
Januari '23	Residentie ADM, Jesse Huyh & Rocio Garrote	MAD
	Auditie Mystica, Moved by Matter & Kasper Vandenberghe	
Februari '23	Residentie !UKBUM!	Start-up Labo
Juni '23	Residentie Company Arabord	
Juli '23	Fundraiser Amoukanama	
Augustus '23	OnderzoekswEEK Erik Berkey	
September - december '23	Jef Kinds	
Oktober '23	Auditie MAT, Zinzi & Evertjan	
November '23	Residentie Bleda Insípida, Alicia Rechac (S)	Binded Bodies
	Residentie Company Alud	Start-up Labo
	Residentie Sien Van Acker	Start-up Labo

Binded Bodies

Met Binded Bodies zetten we onze schouders onder een internationaal uitwisselingsprogramma voor circusprofessionals uit Vlaanderen en Baskenland. Dit project - een samenwerking tussen **Circuscentrum**, **Cirklabo** en **ECDF** aan Vlaamse zijde en **Artekale**, **Zirkozzaure** en het **Umore Azoka** festival aan Baskische zijde – bestaat uit twee delen:

- ✳ In het najaar van 2023 reisden artiesten vanuit Baskenland naar Vlaanderen (en vice versa) voor **een artistieke uitwisseling** in de vorm van **residenties en toonmomenten**. ECDF kreeg tijdens deze eerste fase **Alicia Rechac** over de vloer
- ✳ In 2024 komt daar nog een periode kennisdeling door middel van **'Jobshadowing'** bij. Zo zullen we tijdens MAD Festival 2024 een professional uit Baskenland ontvangen die tijdens het festival één of meerder personen zal schaduwen in hun functie of rol.

Start-up Labo

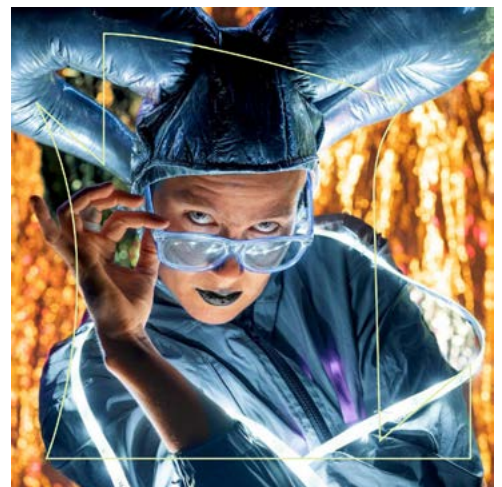
In ons jaarverslag van 2022 maakten we al melding van de opstart van het **ECDF Start-up Labo**. Daarmee willen we jonge, onlangs afgestudeerde makers ondersteunen tijdens hun sprong richting professionele carrière. Gedurende 2 maanden, verspreid over verschillende periodes, doorlopen ze een betaald stagetraject dat inzet op **artistieke**, **fysieke** en **zakelijke** begeleiding.

In de periode 2022-2023 gaven we, samen met de jonge artiesten van **!UKBUM!**, de aftrap van een eerste intensief traject. **!UKBUM!** is een Belgisch-Duits-Zwitsers collectief van drie makers die in 2022 afstudeerden aan Codarts Rotterdam, University of the Arts.

[ECDF Start-up Labo 2022-2023](#) - Jasper Léonard

Net voor de zomer van 2023 lanceerden we een open call om nieuwe kandidaten warm te maken voor de tweede editie van het project. In het najaar van 2023 gingen we van start met de Duits-Spaanse **Company Alud** - alumni van de Fontys Academy of Circus and Performance Art (ACAPA) in Tilburg en de École Supérieure des Arts du Cirque (ESAC) in Brussel - en de Belgische **Sien Van Acker**, die in de zomer van 2023 afstudeerde aan de École Supérieure des Arts du Cirque - Toulouse Occitanie (Ésacto'Lido) in Toulouse.

Links: Company Alud, foto: Jostijn Ligtvoet Fotografie - Rechts: Sien Van Acker, foto: Boris Conte

Algemeen kunnen we stellen dat we met dit project **een nieuwe generatie artiesten verregaand ondersteunen**. Tijdens tussentijdse evaluatiemomenten gaven de deelnemers aan hoe belangrijk het voor hen was dat er een continu een team voor hen paraat stond. Mensen **met uiteenlopende expertises** waarbij ze met al hun vragen terecht konden. Ze merkten daarbij op dat de aanpak van ECDF heel anders is dan die van andere residentieplekken in de sector, die zich doorgaans beperken tot het voorzien van een creatieruimte en financiële ondersteuning bij de uitwerking van een project. De grote stappen die ze dankzij de diepgaande formule van het Start-up Labo konden zetten, waren van een ander niveau.

MAD Generation Stage

Met de programmatie van jonge artiesten op de **MAD Generation Stage** tijdens MAD Festival willen we jonge artiesten speelmogelijkheden bieden in de professionele setting van een circusfestival. Dankzij samenwerkingen met circusopleidingen uit heel Europa tonen we de boeiende jonge acrobaten die staan te popelen om de opstap naar het professionele circuit te maken. Velen van hen engageren zich als **workshopbegeleiders tijdens MAD Convention** (zie p. 35) en fungeren daardoor meteen als rolmodel voor jonge deelnemers die ervan dromen om later ook aan een circuscarrière te bouwen.

De acrobaten van Amoukanama op de MAD Generation Stage verzorgden ook een workshop Acro-porté tijdens MAD Convention

Line-up MAD Generation Episode I

Laure Osselin

Hanne Pandelaers

Ting Kuan

Amoukanama

Line-up MAD Generation Episode II

Laure Osselin

Collectif à côté de la planche

Bulldogs duo

Harvey Cobb

OD 3.3 EEN PIONIER VOOR CIRCUS IN VLAANDEREN

Techniekvernieuwing

In 2023 bouwde ECDF verder aan de trajecten rond techniekvernieuwing die het de voorbije jaren op de kaart zette.

Vliegende trapeze

Momenteel volgen **60 leerlingen** op wekelijkse basis een les Vliegende trapeze. Tijdens de schoolvakanties organiseerden we ook **stages voor kinderen/jongeren en volwassenen**. En dan zijn er natuurlijk nog de vlieginitiaties van de **Fantastic Flying Fuegos** die inzetten op een brede kennismaking met de techniek. Aan populariteit moest onze vliegende trapeze de voorbije jaren dus niet inboeten. Wat dan weer nieuwe uitdagingen met zich meebrengt:

- ✦ **Herhaalinschrijvingen** zijn legio waardoor vrijgekomen plekjes heel gegeerd zijn.
- ✦ Doordat ze al enkele jaren in de lessen meedraaien, stijgt **het niveau van onze VT-leerlingen** in die mate dat het voor een nieuwe trainer niet altijd makkelijk is om deze lessen te begeleiden. Daardoor blijft de trainerspool voor deze techniek relatief klein.
- ✦ Onze leden – en bij uitbreiding onze organisatie – zijn de **kleine trapezestructuur** binnen onze trainingszaal **aan het ontgroeien**. Maar voorlopig beschikken we (nog) niet over voldoende ruimte/de geschikte locatie om een grand volant op te bouwen.

We merken dat we binnen deze techniek stilaan richting maximale capaciteit aan het evolueren zijn. Op die reden experimenteerden we het voorbije jaar met een **alternatieve lesformule**: een korte dagreeks voor volwassenen die alweer helemaal volzet was bij de start. Waar mogelijk trachten we ook in te zetten op **de facilitering van opleidingsmogelijkheden** voor onze trainers. Eind 2023 reisde trapezedocent Thomas Guillaume richting Australië om zich bij de The Fly Factory verder te kunnen specialiseren.

Trampowall

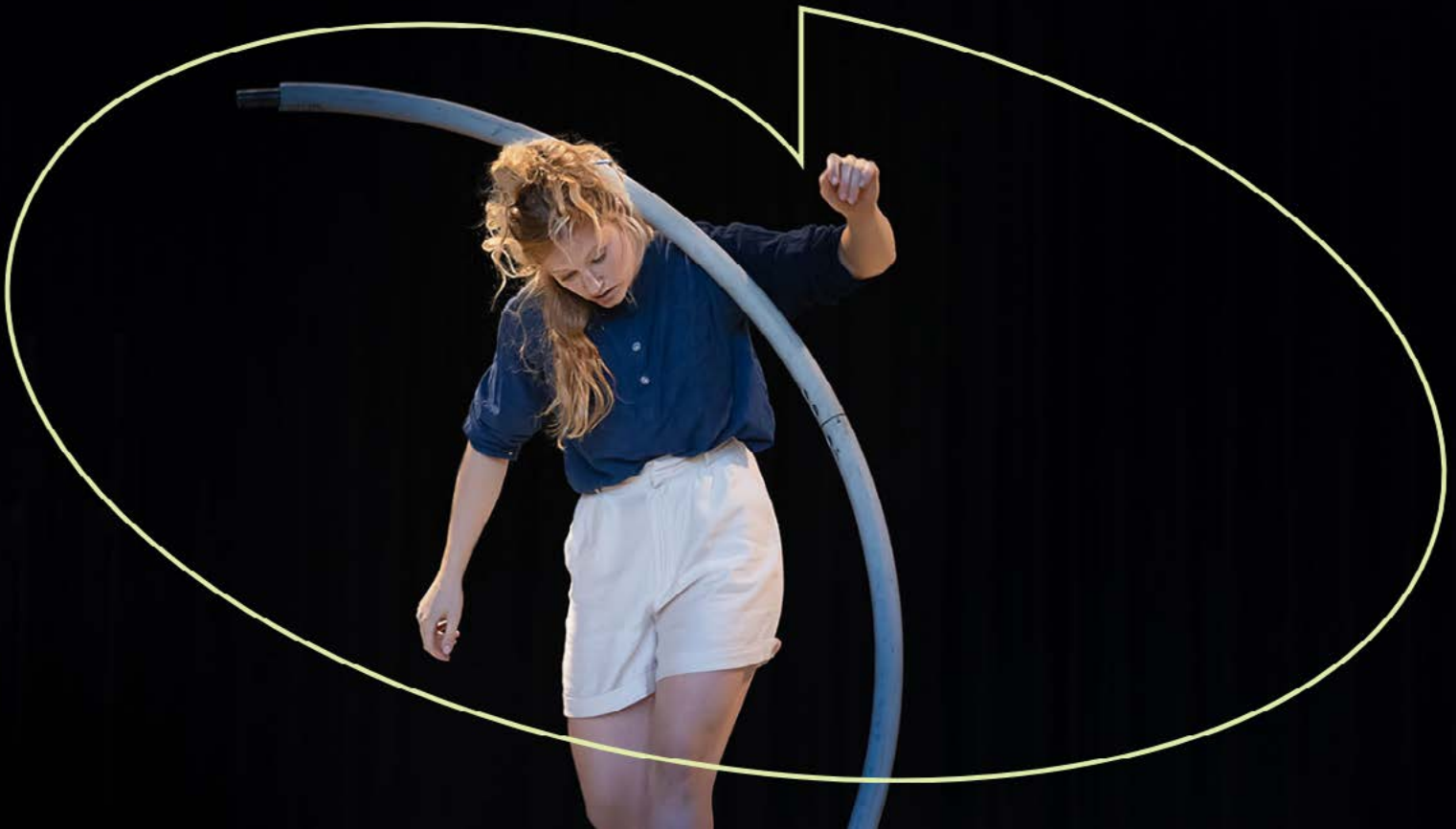
De trampowall die we in 2021 in onze hoofdlocatie bouwden, wordt al enkele jaren gebruikt in de lessen die we ter plaatse aanbieden. In 2023 organiseerden we voor het eerst een workshopreeks rond deze techniek. Die richtten we specifiek op acrobaten met de nodige basiskennis, vanaf 15 jaar. Voor deze reeks nodigden we expert **Sébastien Van de Walle** uit die de deelnemers toonde hoe ze hun bestaande trampolineskills konden toepassen op de trampowall en hoe ze hun trampowalltechnieken verder konden uitdiepen.

De trampowall wordt goed gebruikt, Foto: Ysabel Jongeneelen

Van Wheel Jam naar Wheel Weekend

In 2022 organiseerden de trainers van onze wekelijkse wheellessen voor het eerst enkele **Wheel Jams** waar liefhebbers van **Cyr Wheel en German Wheel** samenkwamen voor workshops en techniekuitwisseling.

Fenja Barteldres brengt een wheel-act op het Wheel Jam Weekend, Foto: Richard De Nul

In 2023 evolueerden die Jams tot een **tweedaags event** gekoppeld aan **een avondshow met wheel acts**. Een mooi concept dat door de uitbreiding van het aantal workshops (met gastdocenten) en de bijhorende stijging van de deelnameprijs iets hoogdrempeliger werd voor geïnteresseerde deelnemers. Dat uitte zich ook in het aantal verkochte tickets. Met het oog een tweede Wheel Weekend in januari 2024 pasten we ons prijsbeleid aan waardoor we opnieuw een mooie groep (internationale) wheelers konden samenbrengen.

MAD Convention

Na enkele door corona geannuleerde of gedownsizede edities kon MAD Festival en dus ook MAD Convention in 2023 eindelijk doorgaan. **300 enthousiaste acrobaten**, waaronder heel wat groepen in atelierversband, zakten af richting Antwerpen om er zich drie dagen in het zweet te werken.

Sfeerbeeld MAD Convention, Foto: Jasper Léonard

Ze lieten zich onderdompelen in **meer dan 20 verschillende circustechnieken**. 's Avonds trokken ze richting MAD Festival waar ze voorstellingen en acts konden bewonderen van de artiesten met wie ze overdag nog samen getraind hadden. Dankzij deze unieke wisselwerking kon MAD Convention zich in 2023 op de kaart zetten **als belangrijk kruispunt voor de circuscommunity** in Vlaanderen.

[Aftermovie MAD Convention](#) - Jasper Léonard

Juggling Jam

Vanuit onze werking krijgen we steeds vaker vragen van docenten om **community events** te organiseren rond een specifieke techniek. Zo werden er in het verleden o.a. **Acroporté Jams** en **Wheel Jams** georganiseerd. Het gaat om initiatieven van docenten die van onderuit groeien en de nodige ademruimte verdienen.

Nieuw dit jaar was de **Juggling Jam** die ECDF-trainers Line en Fanny op 10 december 2023 organiseerden in onze trainingssaal in SPRK. Op het programma stonden workshops van verschillende gastdocenten. Zowel voor (absolute) beginners als voor gevorderden. Maar ook onderlinge techniekuitwisseling en een clubvolleymatch. Tijdens dit event experimenteerden we voor het eerst met het **'pay what you can'-principe**, waarbij deelnemers konden kiezen om 5, 10 of 15 euro te betalen. Zo wilden we dit event zo laagdrempelig mogelijk maken. Zo'n twintig deelnemers tekenden present.

Opleidingen rond veiligheid voor circusprofessionals

Als medeorganisator van verschillende bijscholingen rond **Rigging, EHBCO & Psychosociale veiligheid** behoudt ECDF een absolute voortrekkersrol op vlak van veiligheid voor circusprofessionals in Vlaanderen. Daarnaast zetten we ook in op manieren om het thema meer zichtbaarheid te geven binnen de sector.

Zo programmeerden we tijdens **MAD Convention** in april 2023 we maar liefst **7 workshops** waarin bovenstaande thema's werden uitgediept. Nog in het kader van MAD Festival werkten we actief mee aan de **MAD Circus Talks: on safety** voor circusprofessionals. In samenwerking met het Circuscentrum werkten we mee aan de line-up. Ook gaf preventieadviseur Jente Besters een toelichting bij het veiligheidsbeleid van ECDF. In 2024 breiden we dit aanbod uit met **Circus – a safe(r) space for danger**, een internationale conferentie rond veiligheid voor circusprofessionals

in de ruimste betekenis van het woord. Die organiseren we opnieuw samenwerking met **Circuscentrum** en **MAD Festival** en met de steun van internationale netwerken zoals **Circostrada**, **Fedec**, **EYCO** en **Caravan**.

Workshops rond veiligheid op MAD Convention 2023

Strak lijf	Hoe kan je je lichaam sterker, leniger en gezonder maken? Een praktische workshop voor beginners	14, 15 & 16 april
Lichaam & gezondheid	Hoe kan je aan blessurepreventie doen en je training ondersteunen met een gezonde levensstijl? Met theoretische en praktische tips rond o.a. voeding en ademhaling.	14 & 16 april
Fysieke integriteit	Hoe kan je ervoor zorgen dat alle acrobaten betrokken bij een creatieproces – waar vaak fysiek wordt samengewerkt – zich veilig voelen? Een interactieve workshop van intimiteitscoördinator Philine Janssens.	15 april
Aerial rigging	Hoe kan je verschillende componenten van een luchtinstallatie samenhangen zodat acrobaten en omstaanders er veilig mee kunnen werken/naar kunnen kijken? Een basisworkshop voor beginnende riggers.	16 april

Masterclass: Summer Course Clowning

Na een eerste succesvolle editie, planden we in de zomer van 2023 een nieuwe **Internationale Summer Course Clowning** met **Sven Verelst**. Het engagement dat we vragen is groot. Deelnemers blokkeren een volledige zomermaand, en in vele gevallen ook al hun beschikbare vakantiedagen, om deel te kunnen nemen aan dit unieke traject.

In 2023 gingen **7 deelnemers** intensief met hun gevoel voor humor aan de slag. Dat zijn er opvallend minder dan tijdens de eerste editie. Naar 2024 toe bekijken we hoe we het internationale karakter nog meer in de verf kunnen zetten en hoe we de doelgroep kunnen uitbreiden met een publiek geïnteresseerd in comedy en stand-up.

**OP HET
MENU IN
2024**

VOORUITBLIK 2024

In 2024 werken we aan uiteenlopende manieren om de groei die we het voorbije jaar doormaakten op kwalitatieve wijze te omarmen. Binnen onze dagelijkse werking hanteren we een continu proces van evaluatie en bijsturing zodat we dagdagelijkse uitdagingen met de nodige wendbaarheid kunnen aanpakken. Daarnaast zijn er natuurlijk ook steeds projecten en acties die nét dat beetje extra vragen. Hieronder lichten we er enkele uit.

Met het oog op de start van het circusjaar 2024-2025 plannen we **een verhuisoperatie** van onze leslocatie in Antwerpen-Centrum naar een nieuwe trainingszaal in **Berchem**. Ook onze kleuterlessen op zaterdag verplaatsen we naar een **nieuwe locatie in Borgerhout**. Deze acties vereisen aanzienlijke inspanningen op vlak van infrastructuur en (leden)communicatie. Tegelijkertijd zetten we onze zoektocht naar kwalitatieve creatieplekken voort.

Voor de zomer ontwikkelen we **nieuwe circuspakketten** waarbij we **aantrekkelijke initiaties** combineren met **speelkansen voor jong talent**. Om de stijgende vraag met het oog op deze pakketten en andere externe opdrachten de baas te kunnen schrijven we een vacature uit voor een profiel dat ons op vlak van productie kan ondersteunen.

Dankzij de steun van Stad Antwerpen kunnen we **TaRMaK**, onze circuskampen en lessenreeksen voor kinderen met een uitdagende thuissituatie **duurzaam integreren binnen onze werking**. Tegelijkertijd zetten we onze inspanningen rond kennisdeling over de ontwikkelde methodiek voort.

Samen met de collega's van **Circusplaneet** en **Circus Zonder Handen** rollen we het traject van **The Sequel** verder uit en kijken we uit naar het eindresultaat van dit inspirerend, artistiek avontuur voor jongeren uit Antwerpen, Brussel en Gent.

Op **MAD Festival** creëren we met **MAD Convention** een unieke samenkomst van de (Vlaamse) circuscommunity in Antwerpen. Met een **breed aanbod aan workshops** - deskundig begeleid door circusdocenten en -artiesten - en een specialistenlijn die inzet op **intensief trainen rond Cyr Wheel**. Nieuw dit jaar is de **Open Circus Stage** die we aan het einde van elke conventiedag plannen en waarop deelnemers en artiesten(-in-wording) versgetrainde kunsten en/of work in progress kunnen tonen aan peers en geïnteresseerd publiek. Op het podium van **MAD Generation** programmeren we **pril werk van jonge makers** die we meteen engageren als workshopbegeleider tijdens de conventie.

Tot slot onderzoeken we de rol die onze circushaven in de toekomst kan vervullen. Door onze ambitieuze visie rond **opleiding**, **ontmoeting** en **artistiek onderzoek** grondig uit te werken en te capteren in gloednieuwe beleidsdoestellingen en -acties voor de periode 2026-2030.

Let's go!

ANTWERPEN - ELL CIRCO D'ELL FUEGO
CIRCUSHAVEN -

**EC
DF**

ELL CIRCO D'ELL FUEGO VZW

info@ecdf.be — ecdf.be
Damplein 35 — 2060 antwerpen
BE0865.059.460